

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

M 2 3 1 5 0 1 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

≡≡≡ Izpitna pola 1 ≡≡≡

Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope

Četrtek, 1. junij 2023 / 90 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpitna pola vsebuje 25 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**.

Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 4 prazne.

Barvna priloga ima 2 strani (17–18).

© Državni izpitni center
Vse pravice pridržane.

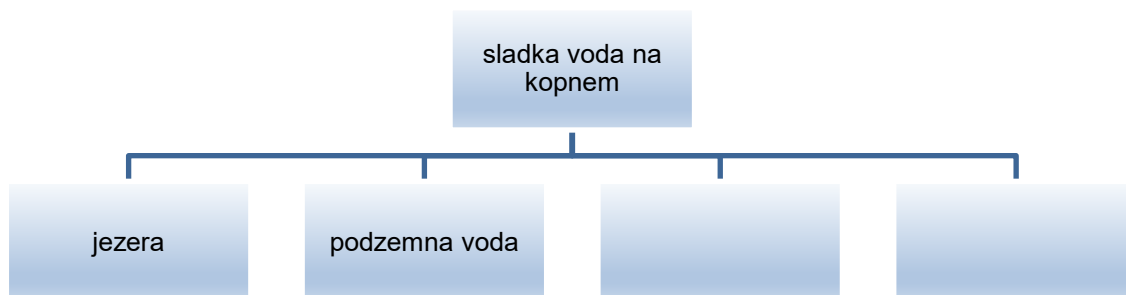

Obča

1. Dopolnite shemo, ki prikazuje različne oblike sladke vode na kopnem.

(2 točki)

2. Imenujte vrsto podzemne vode, ki je prikazana na sliki 10 v barvni prilogi, in opišite dve njeni pozitivni lastnosti.

Vrsta podzemne vode: _____

Opis:

1 _____

2 _____

(2 točki)

3. Jezero na sliki 1 se nahaja na območju, kjer se v prihodnosti podnebje in pretočnost jezera ne bosta spremenila. Pojasnite, kako se bo v prihodnosti spremenila količina vode v jezenu.

Slika 1

(Vir: https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcRUeMUakJ_0uzqz0YM_FBX6W88LvDSNylJ2HwMJVI8j2E2NHBR57bCl8vLa5WR7ukXBazo&usqp=CAU. Pridobljeno: 8. 3. 2022.)

_____

_____

_____

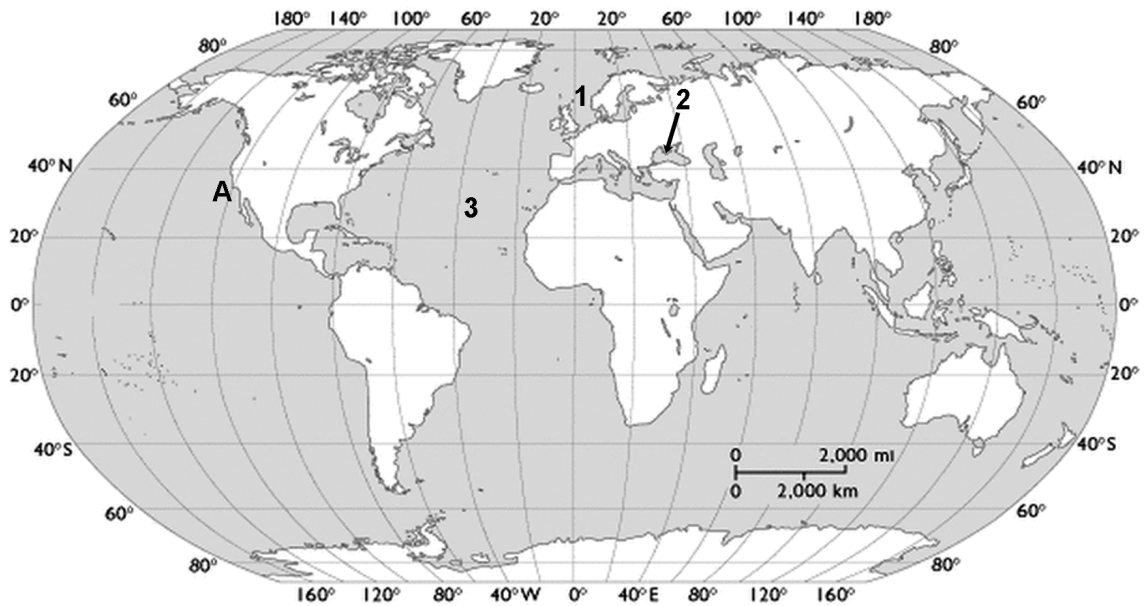
(2 točki)

M 2 3 1 5 0 1 1 1 0 5

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

4. Na sliki 2 so s številkami 1, 2 in 3 označena tri morja. Obkrožite črko pred rešitvijo, ki pravilno razvršča morja od tistega z najvišjo do tistega z najnižjo slanostjo, in napišite povprečno slanost svetovnega morja.

Slika 2

(Prirejeno po: <http://khsappliedgeography.weebly.com/uploads/2/3/2/8/23282928/9904164.gif?849>. Pridobljeno: 8. 3. 2022.)

- A 3 2 1
- B 2 3 1
- C 3 1 2
- D 1 3 2
- E 2 1 3
- F 1 2 3

Povprečna slanost svetovnega morja (ne pozabite na enoto): _____

(2 točki)

5. Pojasnite smer morskega toka na območju, ki je na sliki 2 v nalogi 4 označeno s črko A.

(2 točki)

Svet 1

6. Slika 11 v barvni prilogi prikazuje skupine naravnega rastlinstva. Imenujte prevladujočo skupino naravnega rastlinstva na območju, ki je na sliki 11 v barvni prilogi označeno s črko A, in prevladujočo skupino prsti na območju, ki je označeno s črko B.

Skupina naravnega rastlinstva (A): _____

Prevladujoča skupina prsti (B): _____

(2 točki)

7. Napišite DA, če je trditev pravilna, oziroma NE, če je napačna.

_____ Relief je najpomembnejši pedogenetski dejavnik, ki vpliva na značilnosti prsti na svetu.

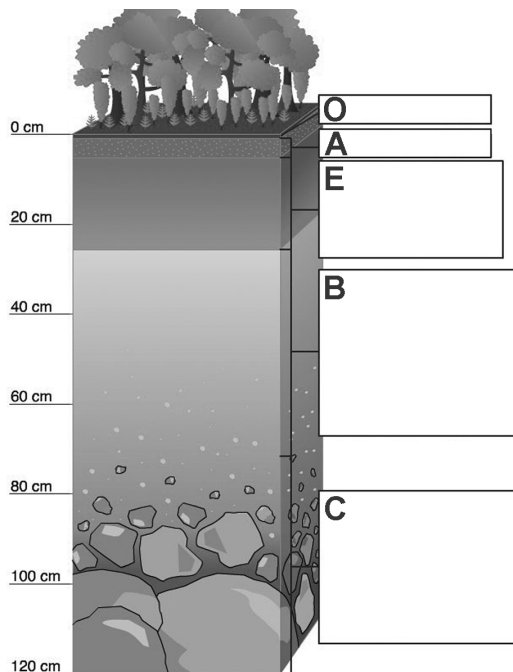
_____ Tekstura prsti nam pove razmerje med peskom, meljem in glino.

_____ Pri višjih temperaturah in višji vlažnosti nastaja debelejša plast prsti.

_____ Sivo barvo prsti dajejo železovi oksidi.

(2 točki)

8. Na sliki 3 je prikazan profil prsti. Imenujte horizont, označen s črko C, in opišite prevladujoč proces v horizontu, označenem s črko E.

Slika 3

(Prirejeno po: <https://eucbeniki.sio.si/geo1/2516/index1.html>. Pridobljeno: 1. 3. 2022.)

Horizont (C): _____

Opis (E): _____

(2 točki)

Svet 2

11. Naravna rast prebivalstva je v nekaterih afriških državah precej nad svetovnim povprečjem. V preglednico vpišite manjkajoči podatek in opišite eno demografsko posledico naravnega prirasta v državah, kot je Nigerija.

	Rodnost (‰)	Umrljivost (‰)	Naravni prirast (‰)
Nigerija	38		23

(Vir: https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_sovereign_states_and_dependent_territories_by_birth_rate;
https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_mortality_rate. Pridobljeno: 10. 3. 2022.)

Opis: _____
 (2 točki)

12. Pred vsako trditvijo napišite Z, če velja za ZDA, in K, če velja za Kanado, oziroma O, če velja za ZDA in Kanado.

_____ Francoskim priseljencem je uspelo obdržati jezikovno samostojnost vse do danes.

_____ Na jugovzhodu države so že v 17. stoletju ustanjavljali plantaže tobaka, za delovno silo so uporabili sužnje iz Afrike.

_____ Poselitev je skoncentrirana ob južni meji.

_____ Avtohtono prebivalstvo živi tudi v rezervatih.

(2 točki)

13. Slika 12 v barvni prilogi prikazuje odstotek ene izmed etničnih skupin prebivalstva v ZDA. Imenujte to etnično skupino in državo, iz katere prihaja večina njenih pripadnikov.

Ime etnične skupine: _____

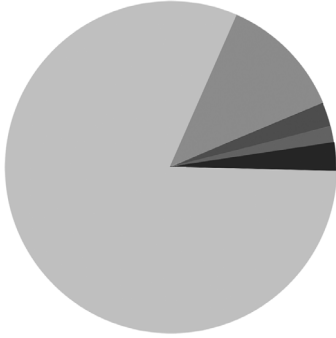
Država: _____

(2 točki)

14. Slika 4 prikazuje versko sestavo Indije. Imenujte drugo najpogostejšo vero v Indiji in pojasnite njen vpliv na kmetijstvo.

Slika 4: Verska sestava Indije

(Vir: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/38/India_religion_pie_graph.svg. Pridobljeno: 25. 3. 2022.)

Vera: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

15. Pojasnite odnose med priseljenci in večinskim prebivalstvom v Južnoafriški republiki (JAR) po letu 1948.

(2 točki)

Evropa 1

16. Obkrožite državo, v kateri prevladuje kontinentalno vlažno podnebje, in mesto, kjer je izrazit višek padavin posledica konvekcije.

Prevladujoče kontinentalno vlažno podnebje:

Danska

Litva

Norveška

Izrazit višek padavin je posledica konvekcije:

Rim

London

Moskva

(2 točki)

17. Imenujte jezero, ki je na sliki 5 označeno s puščico, in opišite njegov vpliv na podnebne značilnosti v bližnji okolici.

Slika 5

(Prirejeno po: <https://www.ric.si/mma/M141-501-1-3M/2014100714474496/>. Pridobljeno: 28. 2. 2022.)

Ime jezera: _____

Opis: _____

(2 točki)

18. Pred vsako trditvijo o podnebnih vzrokih za razmere, ki jih opisuje besedilo, napišite DA, če je trditev pravilna, oziroma NE, če je napačna.

Vulkanski pepel, ki ga bruha islandski ognjenik Eyjafjallajokull, povzroča težave v letalskem prometu v celinski Evropi. Zračni prostor so zaprle Velika Britanija, Irska in skandinavske države, v prihodnjih dneh pa bosta to morali storiti še Belgija in Nizozemska, medtem ko so letališča na Islandiji odprta.

(Prirejeno po: <https://www.dnevnik.si/1042352558>. Pridobljeno: 28. 2. 2022.)

_____ Vulkanski pepel z območja Islandije proti celini prenaša vzhodnik.

_____ Zaradi odklonske sile se planetarni vetrovi, ki pihajo proti Islandiji, odklanjajo na levo glede na smer gibanja.

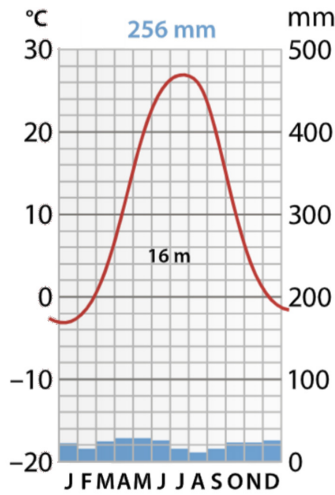
_____ Večja verjetnost, da zračne mase prinesejo vulkanski pepel v Južno Evropo, je pozimi.

(2 točki)

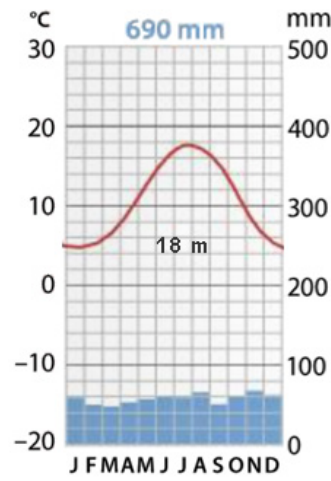

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

19. Sliki 6 in 7 prikazujeta podnebne značilnosti dveh krajev v Evropi. Napišite, koliko znaša temperaturna amplituda kraja, ki prikazuje značilnosti kontinentalnega polsuhega podnebja. Pojasnite vzrok za razliko med temperaturnima amplitudama obeh krajev.

Slika 6

Slika 7

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2011, Evropa, geografija za 2. in 3. letnik gimnazij, str. 14, 38, 65. Modrijan. Ljubljana)

Temperaturna amplituda znaša: _____

Pojasnitev: _____

_____
_____

(2 točki)

20. Mednarodna smučarska zveza je januarja 2022 preselila smučarski tekmovanji za zlato lisico iz Mariborskega Pohorja v Kranjsko Goro. Pojasnite vpliv podnebne dejavnika, ki je povzročil preselitev tekmovanj, na dolžino smučarske sezone.

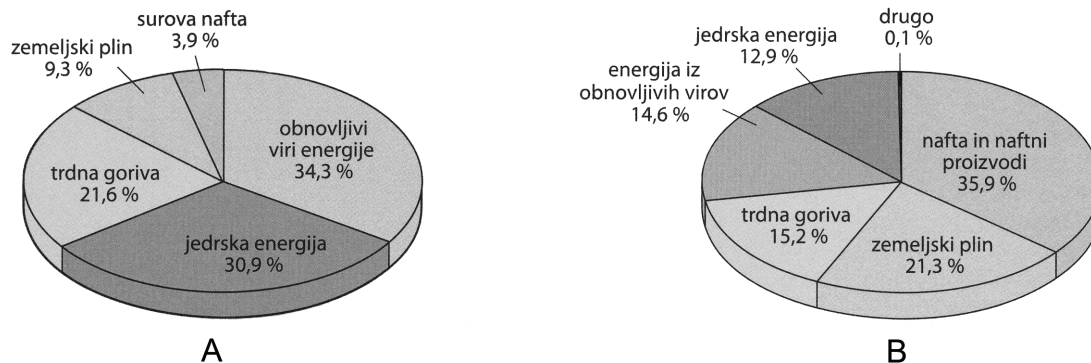
_____
_____
_____

(2 točki)

Evropa 2

21. Slika 8 prikazuje proizvodnjo primarne energije in porabo končne energije v EU po posameznih energijskih virih leta 2018. Napišite črko grafa, ki prikazuje proizvodnjo primarne energije, in severnoevropsko državo, iz katere države EU uvažajo največ nafte in zemeljskega plina.

Slika 8

(Vir: Senegačnik, J. 2021. Evropa: Geografija sodobne Evrope. Učbenik za 2. in 3. letnik gimnazije. Str. 25. Modrijan. Ljubljana)

Graf: _____

Država: _____

(2 točki)

22. Opišite dva naravnogeografska pogoja za postavitev elektrarn na Danskem, prikazanih na sliki 9.

Slika 9

(Vir: [https://www.caszazemljo.si/zeleni-svet/nov-rekord-danska-skoraj-polovico-elektricne-energije-pridobiva-iz-vetra.html\(modal:p/image/62366210](https://www.caszazemljo.si/zeleni-svet/nov-rekord-danska-skoraj-polovico-elektricne-energije-pridobiva-iz-vetra.html(modal:p/image/62366210). Pridobljeno: 7. 3. 2022.)

1 _____

2 _____

(2 točki)

23. S pomočjo slike 13 v barvni prilogi napišite eno izmed pomembnih gospodarskih dejavnosti, značilnih za prikazano območje. Opišite dva družbena vzroka za visoko gospodarsko razvitost območja.

Gospodarska dejavnost: _____

Opis:

1 _____

2 _____

(2 točki)

24. Pojasnite družbenogeografski vzrok za večjo gospodarsko razvitost severa v primerjavi z južnim delom Italije.

(2 točki)

25. Pojasnite vzrok za nastanek elektroenergetskih obratov, ki v Franciji proizvedejo največji delež električne energije.

(2 točki)

M 2 3 1 5 0 1 1 1 1 5

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Prazna stran

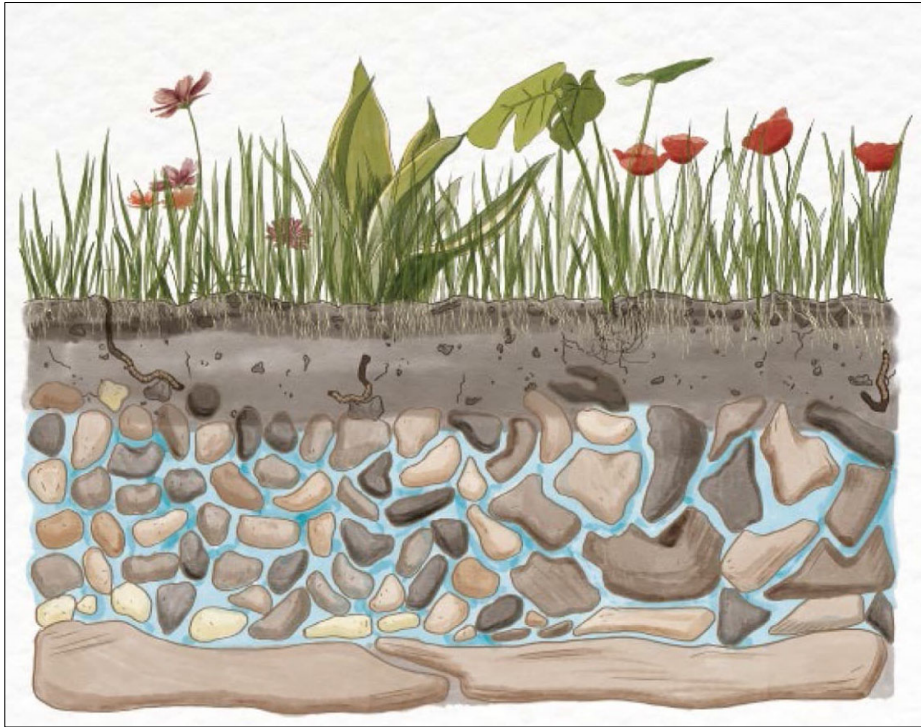

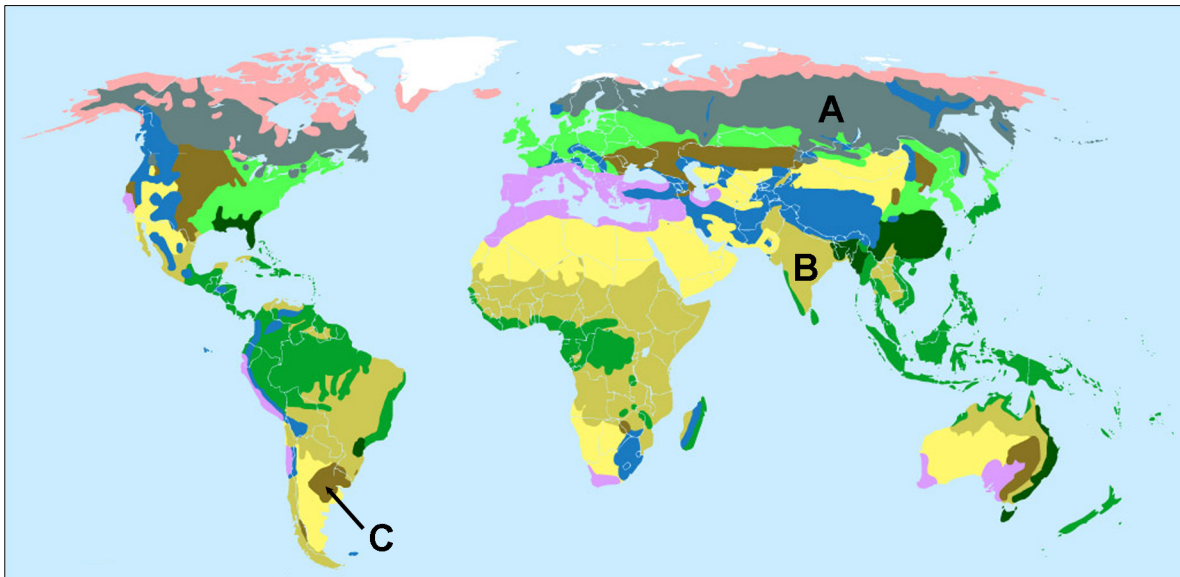
M 2 3 1 5 0 1 1 1 1 7

Barvna priloga (k Izpitni poli 1)

Slika 10

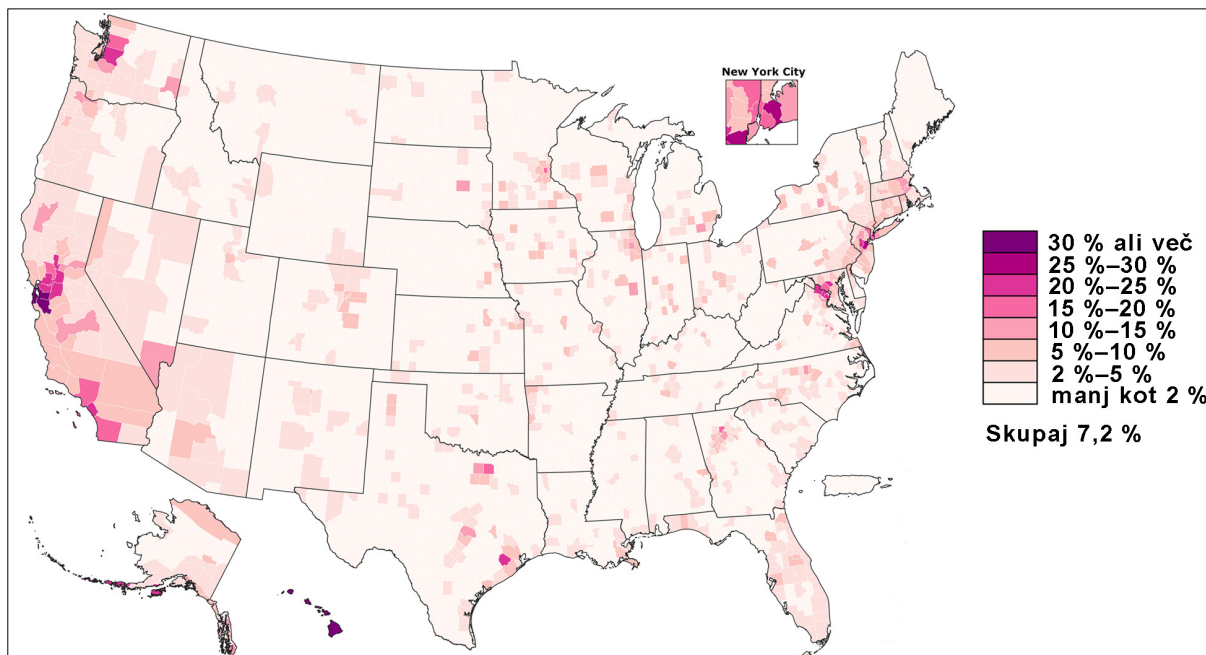
(Vir: https://sdzv-drustvo.si/wp-content/uploads/2022/02/wwd2022_-_poster-1a_samo-podzemna-voda-1200.jpg. Pridobljeno: 8. 3. 2022.)

Slika 11

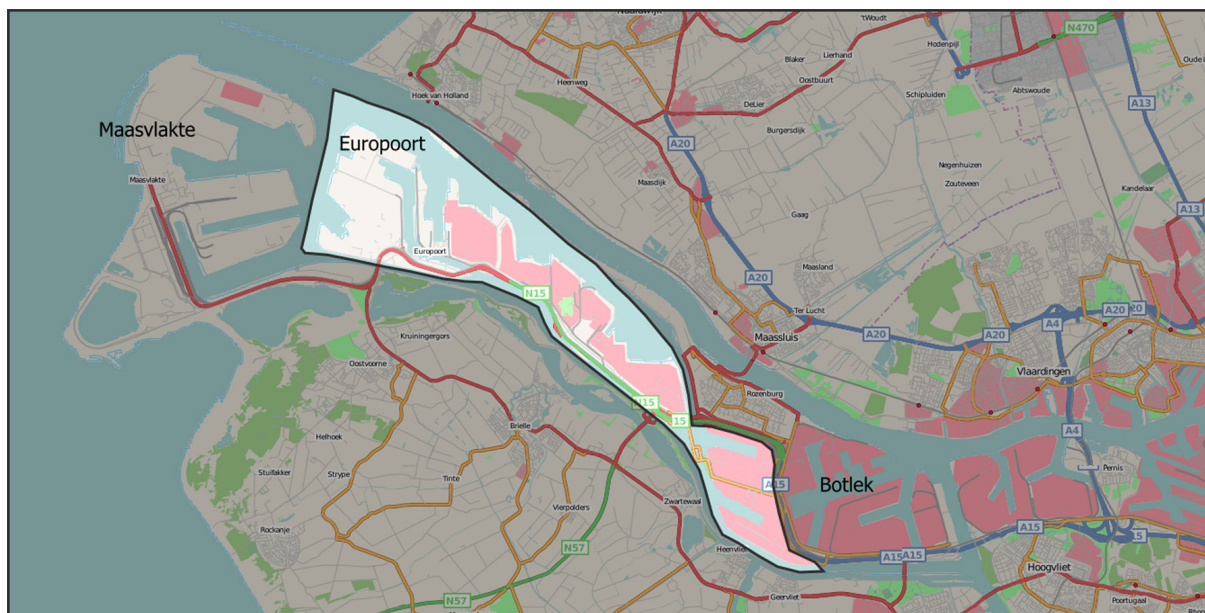
(Prirejeno po: https://www.google.com/search?q=zemljevid+naavnega+rastlinstva&tbm=isch&ved=2ahUKEwjAi9TXr7n2AhVN FMAKHUK5DY4Q2-cCegQIABAA&oq=zemljevid+naravnega+rastlinstva&gs_lcp=CgNpbWcQAzIHCCMQ7wMQJzoGCAAQBxAeOgYIABAIEB46BQgAEIAEOgQIABAEogQIABAYUNoXWKA8YNk9aAFwAHgBgAHHBogBjCiSAQ0wLjluNS4zLjluMC4ymAEAoAEBqgELZ3dzLXdpei1pbWfAAQE&scient=img&ei=fMsoYsDdlM2ogAbC8rbwCA&bih=792&biw=1536&rlz=1C1GCEA_enSI927S1927#imgrc=DhwXJV_WTU0KoM. Pridobljeno: 1. 3. 2022.)

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Slika 12

(Prirejeno po: https://en.wikipedia.org/wiki/File:..._by_county.png. Pridobljeno: 9. 3. 2022.)

Slika 13

(Vir: https://en.wikipedia.org/wiki/Europoort#/media/File:Europoort_osm.png. Pridobljeno: 1. 3. 2022.)